

<http://dx.doi.org/10.16926/p.2021.30.09>

Андрій ПРОКІП (Andriy PROKIP)

Львівський історичний музей

e-mail: andrprokip@gmail.com

Юрій МИХАЛЬСЬКИЙ (Yuriy MYKHALSKYJ)

Львівський торговельно-економічний університет

e-mail: myhalski@gmail.com

Львівська освіта та музейні збірки міста наприкінці XIX – початку XX ст.

Ключові слова: Львів, освіта, шкільництво, музей.

У другій половині XIX ст. серед львівської громадськості посилювався рух за збереження пам'яток культури та створенні у місті власного музею. Одним з перших відгукнувся майор Кюнль, який передав місту 130 цінних картин та 1660 рисунків, які місто, не маючи приміщення, передало закладу Оссолінських.¹ У 1872 р. професор політехніки Захарієвич виступив з ідеєю заснування у Львові промислового музею. Завдяки підтримці президента міста Ф. Земляковського, створено фонд, який зібрав перші кошти на створення музею. У 1874 р. для муніципального музею у ратуші виділено кілька кімнат. У 1891 р. з'явилася думка створити історичний музей міста Львова, який завдяки підтримці президента міста Е. Мохнацького розмістився у «чорній кам'яниці».²

Згодом запрацював і Національний музей ім. короля Яна III, початки якого сягають 1893 р. Як зазначав головний хранитель (кустош) музею Рудольф Менкицький: «Першу основу збірки музею, що урочисто відкрився

¹ A. Czołowski, K. Badecki, R. Mękicki, S. Zarewicz, H. Cieśla, *Muzea gminy miasta Lwowa*, Lwów 1929, s. 10; K. Rędziński, *Wkład Polskiego Muzeum Szkolnego we Lwowie w rozwój kultury i oświaty w Galicji początku XX w.*, "Rocznik Polsko-Ukraiński" t. 15, Częstochowa–Kijów 2013, s. 403–411.

² A. Czołowski i in., op. cit., s. 11.

12 вересня 1908 р. склали польські портрети, які уже були власністю міста, предмети передані йому як депозит костелами, монастирями, приватними особами та фундацією Ієроніма Садовського».³

Мета публікації – розгляд участі у процесі формування збірок Історичного музею Львова та Національного музею ім. короля Яна III представників львівського освітнього середовища, висвітлення представлення львівської освіти, шкільництва кінця XIX – початку XX ст. у музейних збірках, Історичного музею Львова, Національного музею ім. короля Яна III, Львівського історичного музею.

Дана проблематик частково висвітлена у дослідженнях К. Бадецького, Р. Менкицького, О. Чоловського, М. Лапота, О. Сторож та ін.

На заклики влади міста до львівської громадськості передавати речі для формування музейних збірок, зокрема для Історичного музею м. Львова і Національного музею ім. короля Яна III, відгукнулися приватні особи, різноманітні товариства, організації міста, у тому числі й педагогічне середовище Львова – учителі, директори шкіл, офіційні шкільні організації (Шкільна Рада), які передавали до музейних збірок різноманітні предмети.

Так, у 1918 р., допомагаючи поповненню збірки Історичного музею м. Львова, дирекція приватної гімназії імені Генрика Йордана передала музею пам'ятний альбом (малі фоліо) на вшанування Тадеуша Костюшко з підписами учнів школи (інв. № 43). Альбом виконаний у національних польських барвах, містить алегоричний рисунок білого орла у короні, вгорі рисунку – дві схрещені коси. На одній з карток альбому – вступне слово, датоване 14 жовтня 1917 р., на другому аркуші – підписи учнів школи ім. Г. Йордана.⁴

У тому ж, 1918 р. директор однієї з львівських шкіл М. Лужецький передав до Історичному музею дві мідні австрійські монети з 1779 р. та 1800 р. Монети знайшли на фундаментах зруйнованої кам'яниці по вул. Арсенальській у лівому куті (від костелу оо. Домініканців, східна сторона).⁵

Після припинення існування Австро-Угорської імперії, музейні збірки стали поповнюватися печатками освітніх установ, що діяли за часів імперії – Шкільної Ради, львівських шкіл. У 1920 р. до Історичного музею м. Львова потрапила мідна, кругла печатка Міської окружної шкільної ради. У центрі – австрійський орел, оточений написом: «С. К. Rada Szkolna Okręgowa Miejska we Lwowie» (інв. № 83).⁶

Подібним до попереднього є тлок печатки Шкільної Ради (№ 87). У центрі печатки – державний герб – австрійський орел та напис: «С.К. Rada Szkolna Okręgowa Miejska we Lwowie»⁷ (фот. 1).

³ R. Mękicki, *Muzeum Narodowe im. Króla Jana III we Lwowie. Przewodnik po zbiorach*, Lwów, 1936, 130 s., s. XI.

⁴ *Dziennik nabytków Muzeum Historycznego miasta Lwowa*, Lwów 1939, № 43.

⁵ *Ibidem*, № 51.

⁶ *Ibidem*, № 83.

⁷ *Ibidem*, № 87.

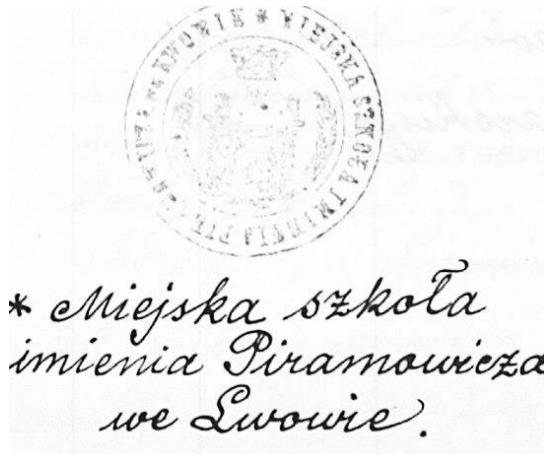
Фот. 1. Відтиск печатки Шкільної Ради (№ 87).

Джерело: Dziennik nabytków Muzeum Historycznego miasta Lwowa.

Того ж року до музею передали ще одну печатку – дарування Шкільної Ради – восьмибічний тлок до витискання округлого паперового знаку з написом: «Festyn na dochód Związku Rodzicielskiego» (№ 84).⁸

У 1921 р. до музею надійшли дві печатки міської народної чоловічої школи ім. імператриці Єлизавети у Львові (№№ 112, 113). Це круглі печатки з написом: «Miejska szkoła pospolita męska im. Ces. Elżbiety we Lwowie».⁹

Цього ж року музею передали печатку міської школи ім. Пірамовича (№ 114). Печатка круглої форми, має напис: «Miejska szkoła imienia Piramowicza we Lwowie».¹⁰ (фот. 2)

Фот. 2. Відтиск печатки школи ім. Пірамовича (№ 114).

Джерело: Dziennik nabytków Muzeum Historycznego miasta Lwowa.

⁸ Ibidem, № 84.

⁹ Ibidem, № 112, 113.

¹⁰ Ibidem, № 114.

Історію львівського шкільництва наглядно ілюструє гумова печатка жіночої народної школи ім. Г. Сенкевича (№ 115). Круглої форми, має у центрі герб Львова з короною, оточений написом: «Miejska szkoła pospolita żeńska im. Sienkiewicza we Lwowie». ¹¹ Подібною є шкільна печатка за інв. № 116. ¹² Цікавим музейним предметом стала шкільна печатка, круглої форми з написом: «Szkoła żeńska wydziałowa i pospolita im. św. M. Magdaleny we Lwowie» (№ 125) ¹³ (фот. 3).

Фот. 3. Відтиск печатки школи ім. св. М. Магдалени (№ 125).

Джерело: Dziennik nabytków Muzeum Historycznego miasta Lwowa.

У 1921 р. музею передали гумову печатку прямокутної форми міської окружної Шкільної Ради (№ 122). ¹⁴ До дарувань Шкільної Ради відноситься також прямокутна мідна печатка з написом: «PODANO DO BIURA S. K. RADY SZKOL. OKRĘG. MIEJSKIEJ WE LWOWIE DNIA» (№ 123), ¹⁵ печатки за інв. №№ 124, 130. ¹⁶

У 1930 р. Історичному музею передали пам'ятну цинкову медаль, присвячену відкриттю Львівської політехніки 1877 р. (№ 327). ¹⁷ У 1931 р. до музею потрапила колекція з 16 печаток гміни Львова та Шкільної Ради. (№ 370). ¹⁸

¹¹ Ibidem, № 115.

¹² Ibidem, № 116.

¹³ Ibidem, № 125.

¹⁴ Ibidem, № 122.

¹⁵ Ibidem, № 123.

¹⁶ Ibidem, №№ 124, 130.

¹⁷ Ibidem, № 327.

¹⁸ Ibidem, № 370.

На початку ХХ ст. так само активно поповнювалося і музейне зібрання Національного музею ім. короля Яна ІІІ. Його головний хранитель, Р. Менкицький, у своєму путівнику по музею з 1936 р., подав список жертводавців, які сприяли поповненню музейної колекції упродовж 1909–1935 рр. Список складається з двох частин – частини А, до якої увійшли приватні особи та частини Б, до якої увійшли інституції, товариства та інші заклади, що сприяли розвитку Національного музею ім. короля Яна ІІІ.

Серед досить значної кількості прізвищ приватних осіб поданих у списку жертводавців музею, зустрічаються особи різного соціального походження та професій – військові, пенсіонери, священики, інженери, музейники. Є і представники освітньої сфери.

Зокрема, у списку знаходимо ім'я та прізвище учительки, педагога Іоанни Планер¹⁹. Завдяки дослідженням М. Лапота відомо, що І. Планер у 1889-1890 н. р. працювала старшою учителькою у єврейській жіночій школі ім. А. Кона, викладаючи дівчатам такі предмети, як німецька та польська мови, рахування, ручна праця.²⁰ Після відставки з посади директора школи проф. Г. Бігеляйзена (відомого ученого-етнографа, літературознавця), І. Планер стала директоркою школи ім. А. Кона. Одне з приміщень школи розташовувалося по вул. Арсенальській, 3. Зараз (2022 р.) будинок колишньої школи А. Кона знаходиться на балансі Львівського історичного музею.

З інвентарних книг дізнаємося, що 10 травня 1910 р. І. Планер подарувала Національному музею ім. короля Яна ІІІ шолом типу «паппенгеймер» ХVІІ ст. Подібні шоломи використовувала польська кавалерія – крилаті гусари. Назву – «паппенгеймер» такий тип шолома отримав від імені воєначальника часів Тридцятилітньої війни (1618-1648 рр.) Максиміліана Паппенгеймера.

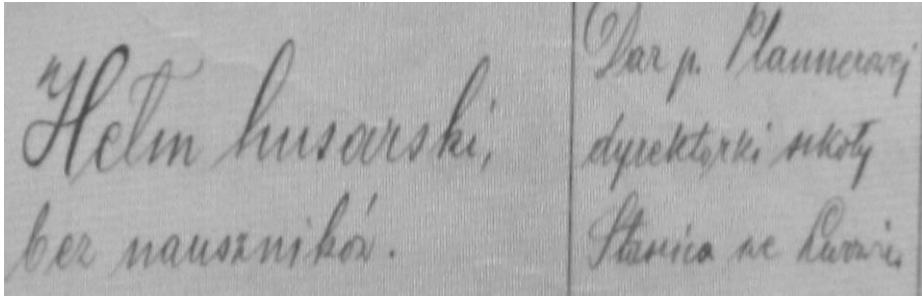
У вступній інвентарній книзі музею «*Dziennik nabytków Muzeum Narodowego im. Króla Jana III*» предмет вказаний за № 487 як шолом гусарський без навушників, й власне тут і зазначено, що це дарування п. Планерової, директорки школи імені С. Сташича – «*Dar p. Plannerowej dyrektorki szkoły Staszica we Lwowie*».²¹ (фот. 4) Запис про надходження предмету до музею склав музейний працівник Франц Ковалишин.

Після ліквідації радянською владою Національного музею ім. короля Яна ІІІ, у 1940 р. шолом потрапив до збірки Львівського історичного музею. Зараз цей предмет зберігається у фондах музею (фондова група «Зброя») під інв. номером 3–2771.

¹⁹ R. Mękicki, *Muzeum Narodowe im. Króla Jana III we Lwowie. Przewodnik po zbiorach*, Lwów, 1936, 130 s., s. XX.

²⁰ M. Łopot, *Szkolnictwo żydowskie we Lwowie 1772–1939*, Częstochowa 2016, s. 115.

²¹ *Dziennik nabytków Muzeum Narodowego im. Króla Jana III*, Lwów 1909–1939, № 487.

Фот. 4. Запис про дарування шолома І. Планер (№ 487).

Джерело: Dziennik nabytków Muzeum Narodowego im. Króla Jana III.

В описі предмета, складеному 23 липня 1983 р. музейним працівником Борисом Мельником зазначено, що шолом виготовили у Польщі в XVII ст. Він має напівсферичну тулю, діаметром 21, 8 см розділену 6 радіальними ребрами на 6 полів. На вершечку шолома кругла залізна пластина з вушком. Спереду до вінця приклепано гостроконечний козирок, а ззаду – напотиличник з 4-х пластин, укладених дахів кою, по краю має кант. Козирок із кантом позначений клеймом «L», має отвір і трубу під носову стрілку – плоску, вигнуту з гостроконечним закінченням, позначеним клеймом «L». Нащічники гостроконечні з 7 круглими отворами.²²

Наступник Історичного музею м. Львова та Національного музею ім. короля Яна III — Львівський історичний музей (ЛІМ), володіє значною колекцією цікавих документів, зібраних у фондовій групі «Архів», пов'язаних з освітою та львівським шкільництвом другої половини XIX – початку XX ст. — це: звіти, учнівські свідоцтва та атестати про закінчення середніх шкіл, викази оцінок (табелі успішності) учнів середніх загальних та професійних шкіл, шкільні посвідчення на право проїзду в громадському транспорті, дипломи та залікові книжки студентів вищих навчальних закладів Львова, посвідчення шкільних учителів, дипломи про захист кандидатських і професорських дисертацій, листи викладачів та ін.

Цікавим документом є, наприклад, «Звіт про діяльність крайового шкільного союзу від дня заснування 4. 03. 1910 р. до 1. 10. 1911 р.», Львів, 1911 р. (Арх-3687), переданий у ЛІМ з Львівського музею українського мистецтва.²³

Увагу дослідників привертає комплекс освітніх документів, пов'язаних з українським письменником Степаном Тудором (Олексюком):

- 1) **Свідоцтво гімназійне** за 1911/1912 рр. С. Олексюка, Львів, 30. 01. 1912 р. (Арх-2657);

²² Архів Львівського історичного музею, ф. «Зброя», кн. 7, № 3-2771.

²³ Архів Львівського історичного музею (далі ЛІМ), ф. «Архів», № 3687.

- 2) **Свідоцтво гімназійне** річне С. Олексюка, Львів, 29. 06. 1912 р. (Арх-Арх-2658);
- 3) **Свідоцтво гімназійне** піврічне С. Олексюка, Львів, 31. 01. 1913 р.(Арх-2659);
- 4) **Свідоцтво гімназійне** річне С. Олексюка, Львів, 24. 05. 1913 р. (Арх-2660);
- 5) **Свідоцтво** про участь в семінарах з філософії С. Олексюка, студента Львівського університету Яна Казимира, Львів, 22. 05. 1926 р. (Арх-2661);
- 6) **Свідоцтво** про участь в семінарах з філософії С. Олексюка, студента Львівського університету Яна Казимира, Львів, 25. 05. 1926 р. (Арх-2662);
- 7) **Свідоцтво** колоквіальне С. Олексюка, студента Львівського університету Яна Казимира, Львів, 19. 03. 1925 р. (Арх-2663);
- 8) **Свідоцтво** колоквіальне С. Олексюка, студента Львівського університету Яна Казимира, Львів, 30. 06. 1925 р. (Арх-2664);
- 9) **Свідоцтво** колоквіальне С. Олексюка, студента Львівського університету Яна Казимира, гуманістичного відділу, Львів, 2. 05. 1925 р. (Арх-2665);
- 10) **Свідоцтво** про участь в семінарі слов'янським, Олексюка Степана студента гуманістичного відділу Львівського університету Яна Казимира, Львів, 24. 09. 1925 р. (Арх-2666);²⁴
- 11) **Свідоцтво** про складання іспиту по темі: «Полемічне письмо від IX-XII ст.» С. Олексюка, звичайного слухача філософського відділу Львівського університету Яна Казимира, Львів, 8. 07. 1914 р. (Арх-2675);²⁵
- 12) **Книжка № 7068 залікова** С. Олексюка про навчання в університеті ім. Яна-Казимира у Львові на філософському факультеті I курс з 9. 10. 1913 р., по травень 1914 р., та з 1923 по 30. 05. 1924 р. (II-III курси) 15 стор. Львів. (Арх-17169).²⁶

Групу освітніх документів учнів середніх (гімназій) та професійних шкіл Львова у збірці ЛІМ представляють:

- 1) **Атестат зрілості** про закінчення в 1925–1930 рр. Жіночої гімназії ім. Корол. Ядвіги, в 1913–1914 рр. V-VIII класів жіночої гімназії ім. А. Міхевича з правом вступу до вищої гімназії на ім'я Плоцької Гелени. Львів, 28. 06. 1934 р.; (Арх-7188);
- 2) **Посвідчення-абонемент №1174** для проїзду громадським транспортом на ім'я Плоцької Гелени, учениці гімназії. Львів, 1929 р. (Арх-7185).²⁷
- 3) **Свідоцтво шкільне** Олександра Яна Отто Мюллера про закінчення II півріччя 7 класу. Львів, 15. 07. 1905 р. (Арх-10297);
- 4) **Свідоцтво шкільне** Олександра Яна Отто Мюллера про закінчення I півріччя 8 класу. Львів, 30. 01. 1906 р. (Арх-10299);

²⁴ Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 2657-2666.

²⁵ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 2675.

²⁶ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 17169.

²⁷ Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 7185, 7188.

- 5) **Свідоцтво шкільне** про закінчення 8 класу Ернеста Мюллера. Львів, 31. 08. 1906 р. (Арх-10301)
- 6) **Свідоцтво ректорату** політехнічної школи у Львові про вихід зі школи Ернеста Кароля Віктора Мюллера, родом з с. Блещиводи. Львів, 25. 02. 1907 р. (Арх-10259);²⁸
- 7) **Свідоцтво річне** про закінчення 7 «Б» класу Львівської академічної української гімназії Карвацьким Петром. 1914 р. (Арх-12602);²⁹
- 8) **Свідоцтво шкільне** Стронської Стефанії приватної Йорданської школи. Львів, 31. 01. 1921 р. (Арх-13968);³⁰
- 9) **Свідоцтво** Яросевича Зигмунта про закінчення політехнічної школи м. Львова. Львів, 30. 07. 1881 р. (Арх-15975);³¹
- 10) **Свідоцтво шкільне** Ірени Гребеняк про закінчення VI класу II класичної гімназії у Львові. Львів, 23. 06. 1939 р. (Арх-16104);
- 11) **Свідоцтво шкільне** видане Ірені Гребеняк про закінчення II класичної гімназії у Львові. 1939 р. (Арх-16105);
- 12) **Копія шкільного свідоцтва** Ірени Гребеняк про закінчення II класичної гімназії у Львові. 1939 р. (Арх-16106);
- 13) **Свідоцтво педагогічної школи** видане Гребеняк Ірені. Львів, 1939 р. (Арх-16108);³²
- 14) **Посвідчення № 93 шкільне** Рибака Івана на право проїзду до Львова від станції Щирець. Дійсне від 31.01.1938 р. до 30.09. 1938 р. (Арх-16780);³³
- 15) **Виказ оцінок «Wykaz Postępów»** за перший семестр першого класу Львівської приватної жіночої школи «S.S. Bazylianek» за 1931-1932 навчальний роки. Львів, 30. 01. 1932 р. (Арх-17846);
- 16) **Свідоцтво Nr 8 «ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA»** закінчення Зеновією Левицькою першого класу Львівської приватної жіночої школи «S.S. Bazyljanek» за 1931–1932 навчальний роки. Львів, 28.06.1932 р. (Арх-17847);
- 17) **Виказ оцінок (табелъ успішності) Nr 9 «Wykaz Postępów»** Зеновії Левицької за I семестр Львівської приватної жіночої школи «S.S. Bazylianek» з 1. 09. 1932 по 22. 12. 1932 рр. Львів, вересень-грудень 1932 р. (Арх-17848);
- 18) **Свідоцтво Nr 9 «ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA»** закінчення Зеновією Левицькою другого класу Львівської приватної жіночої школи «S.S. Bazyljanek» з 1. 09. 1932 по 15. 06. 1933 рр. 1932-1933 навчальний роки. Львів, 1933 р. (Арх-17849);³⁴

²⁸ Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 10259, 10297, 10299, 103301.

²⁹ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 12602.

³⁰ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 13968.

³¹ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 15975.

³² Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 16104–16106, 16108.

³³ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 16780.

³⁴ Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 17846–17849.

Документи, пов'язані з професійною освітою кінця XIX – початку XX ст., складають наступний комплекс:

- 1) **Свідоцтво науки** видане Адаму Кульчицькому, уродженцю Судової Вишні, про закінчення шевської справи у Львові. Львів, 23.04.1876 р. Свідоцтво завірене печаткою цеху та двома підписами. Мова польська. Вгорі – вид Львова, внизу- герб міста. (Арх-127);³⁵
- 2) **Свідоцтво** про закінчення чотирьохмісячних курсів писарів видане Литвину Юрію. Львів, 28. 02. 1918 р. (Арх-6864);³⁶
- 3) **Свідоцтво промислове** № 1609/9 в місцевостях II класу на 1933 р. Видане на ім'я Ількова Теодора. Львів, 20. 02. 1933 р. (Арх-3437);³⁷
- 4) **Свідоцтво** складання екзамену на челядника-слюсаря Вовка І. М. Львів, 16. 03. 1925 р. (Арх-8938);
- 5) **Диплом** про закінчення школи слюсарів Вовка І.М. Львів, 16. 03. 1925 р. (Арх-8940);³⁸

Наступну групу освітніх документів збірки ЛІМ представляють документи студентів вищих навчальних закладів Львова, а саме:

- 1) **Диплом** виданий Львівською Академією Ветеринарії Гжицькому С. З. Львів, 28. 05. 1929 р. Мова латинська. (Арх-1234);³⁹
- 2) **Диплом** Вислоцького Людовика про закінчення медико-хірургічних студій у Львові. Львів, 11 липня 1865 р. (Арх-5896);⁴⁰
- 3) **Диплом** на ім'я Плоцької Гелени про закінчення відділу права Львівського університету Яна Казимира і присвоєння їй титулу магістра прав. Львів, 19.10. 1939 р. (Арх-7193);⁴¹
- 4) **Книжка залікова** № 8575 Плоцької Гелени, студентки відділу права Львівського університету Яна Казимира. Львів, 13. 12. 1934 р. (Арх-7194);⁴²
- 5) **Свідоцтво** про здачу державного екзамену (право, історія) слухачем відділу наук політичних Львівського університету Яном Генріхом Мюллером. Львів, 15. 07. 1913 р. (Арх-10300);⁴³
- 6) **Книжка залікова** Львівського університету Яна Казимира, філософського факультету № 4881 Яросевич Марії. Львів, 1920 р. (Арх-15973);⁴⁴
- 7) **Книжка залікова** Леона Ребета (1912–1957), студента юридичного факультету, університету Яна Казимира у Львові. Львів, 25. 09. 1930 р. (Арх-16800);⁴⁵

³⁵ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 127.

³⁶ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 6864.

³⁷ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 3437.

³⁸ Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 8938, 8940.

³⁹ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 1234.

⁴⁰ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 5896.

⁴¹ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 7193.

⁴² Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 7194.

⁴³ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 10300.

⁴⁴ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 15973.

⁴⁵ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 16800.

До ще одного комплексу освітніх документів можна віднести документи, пов'язані з викладацьким складом освітніх закладів — учителями середніх шкіл, викладачами вищих навчальних закладів, це, зокрема такі:

- 1) **Патент** на вчителя школи відділової на ім'я Охнич Сільвестра. Львів, 28. 02. 1878 р. (Арх-2993);
- 2) **Ствердження патенту** на вчителя шкіл відділових на ім'я Охнич Сільвестра. Львів, 25. 09. 1889 р. (Арх-2997);⁴⁶
- 3) **Посвідчення** № 2589/26 Зазуляка Олександра вчителя початкової школи. Львів, 1. 01. 1926 р. (Арх-9357);⁴⁷
- 4) **Листи** в справі заснування приватного українського університету у Львові 1902 р. (Арх-3002);⁴⁸
- 5) **Диплом** про захист дисертації, доктора ветеринарних наук. Виданий Львівською Академією Ветеринарії Гжицькому С. З. Львів, 9. 02. 1931 р. Мова латинська. (Арх-1212);⁴⁹
- 6) **Диплом** про надання звання доктора філософії Львівським університетом Модельському Теофілові. Львів, серпень 1909 р. (Арх-4208);⁵⁰

Отже, завдяки таким жертводавцям, як учителька І. Планер та іншим представникам освітнього середовища, львівським школам, збірки Історичного музею м. Львова, Національного музею ім. короля Яна III початку ХХ ст. наповнювалися різноманітними предметами, у результаті чого сформувалися значні музейні колекції. Сьогодні вони входять до музейної збірки одного з найбагатших музеїв Львова та України – Львівського історичного музею (ЛІМ). Досить цікавою є збірка документів, що стосуються освіти та шкільництва ЛІМ, яка представляє інтерес для дослідників історії львівської освіти та шкільництва кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Література

Архів Львівського історичного музею (далі ЛІМ), ф. «Архів», №№ 127, 1212, 1234, 2657–2666, 2675, 2993, 3002, 3437, 3687, 4208, 5896, 9357, 17169, 7185, 7188, 7193, 10259, 10297, 10300, 103301, 12602, 13968, 15975, 16104–16106, 16108, 16780, 17846–17849, 6864, 8938, 8940, 15973, 16800.

Архів ЛІМ, ф. «Зброя», кн. 7, № 3–2771.

Dziennik nabytków Muzeum Historycznego miasta Lwowa, Lwów 1939.

Dziennik nabytków Muzeum Narodowego im. Króla Jana III, Lwów 1909–1939.

⁴⁶ Архів ЛІМ, ф. «Архів», №№ 2993, 2997.

⁴⁷ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 9357.

⁴⁸ Архів ЛІМ, ф. «Архів». № 3002.

⁴⁹ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 1212.

⁵⁰ Архів ЛІМ, ф. «Архів», № 4208.

- Czołowski A., Badecki K., Mękicki R., Zarewicz S., Cieśla H., *Muzea gminy miasta Lwowa*, Lwów 1929, 108 s.
- Łapot M., *Szkolnictwo żydowskie we Lwowie 1772–1939*, Częstochowa 2016, 591 s.
- Mękicki R., *Muzeum Narodowe im. Króla Jana III we Lwowie. Przewodnik po zbiorach*, Lwów 1936, 130 s.
- Rędziński K., *Wkład Polskiego Muzeum Szkolnego we Lwowie w rozwój kultury i oświaty w Galicji początku XX w.*, "Rocznik Polsko-Ukraiński" t. 15, Częstochowa–Kijów 2013.

References

- Archiv Lvivskogo istorychnogo muzeju (dali LIM), f. «Arhiv», №№ 127, 1212, 1234, 2657–2666, 2675, 2993, 3002, 3437, 3687, 4208, 5896, 9357, 17169, 7185, 7188, 7193, 10259, 10297, 10300, 103301, 12602, 13968, 15975, 16104–16106, 16108, 16780, 17846–17849, 6864, 8938, 8940, 15973, 16800.
- Archiv LIM, f. «Zbroja», кн. 7, № 3–2771.
- Dziennik nabytków Muzeum Historycznego miasta Lwowa, Lwów 1939.
- Dziennik nabytków Muzeum Narodowego im. Króla Jana III, Lwów 1909–1939.
- Czołowski A., Badecki K., Mękicki R., Zarewicz S., Cieśla H., *Muzea gminy miasta Lwowa*, Lwów 1929.
- Łapot M., *Szkolnictwo żydowskie we Lwowie 1772–1939*, Częstochowa 2016.
- Mękicki R., *Muzeum Narodowe im. Króla Jana III we Lwowie. Przewodnik po zbiorach*, Lwów 1936.
- Rędziński K., *Wkład Polskiego Muzeum Szkolnego we Lwowie w rozwój kultury i oświaty w Galicji początku XX w.*, "Rocznik Polsko-Ukraiński" t. 15, Częstochowa–Kijów 2013.

Lviv education and museum collections of the city in the late XIX and early XX centuries

Abstract

The process of forming of collections of two museums is examined in the article – the Historical museum of Lviv and National museum the name of king Jan III, that activated in the end XIX – beginning of XX of century. In the process of filling of museum collections took part also and representatives of Lviv schooling – teachers and students of schools, official school organizations, such as School-board.

Keywords: Lviv, education, schooling, museum.

Edukacja lwowska i zbiory muzealne miasta z przełomu XIX i XX wieku

Streszczenie

Artykuł omawia proces tworzenia zbiorów dwóch muzeów – Muzeum Historycznego Lwowa i Muzeum Narodowego im. Króla Jana III, który nasilił się na przełomie XIX i XX wieku. Wskazuje się, że w procesie uzupełniania zbiorów muzealnych brali udział także przedstawiciele lwowskiego szkolnictwa – nauczyciele i uczniowie szkół, oraz oficjalne organizacje szkolne, takie jak Rada Szkolna Krajowa.

Słowa kluczowe: Lwów, edukacja, szkolnictwo, muzeum.